

De gamle platter fortæller – 65.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabet officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

En ørn eller en høg

Roskilde byvåben rejser flere spørgsmål

Nyerhvervelsen i Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskabs samling af platter på Hotel Prindsen, smedemester Christian Petersens skive, som vi omtalte forleden, har som motiv blandt andet den gamle Kornerup-Svogerslev kommunes byvåben, og lad os i denne artikel fortsætte med lidt byvåbenskak.

Emnet er denne gang Roskilde byvåben, der ses på den platte, glarmester Cai Christensen lod udarbejde, da han i 1959 blev fuglekonge. Den er ligesom Christian Petersens og mange andres udført af Jørgen Brendekilde, Jyllinge. Cai Christensen fik i øvrigt speciel tilladelse til at anvende byvåbnet som motiv af daværende borgmester *Løve Jørgensen*, der selv var et ivrigt medlem af fugleskydningsselskabet.

*

Byvåben kendes gennem adskillige århundreder. De fleste er af allegorisk natur og hentyder enten til byens navn, beliggenhed eller hovederhverv.

Allerede den 9. april 1276 hører man for første gang om Roskildes segl, men det ældst bevarede eksemplar er fra 1286, oplyser heraldikeren, amtsdirektør Ernst Verwohlt. Byens ældste segl viser en fugl, der enten kan være en høg eller en ørn. Omkring det ses en latinsk indskrift, der fortæller, at det er "Roskildes borgeres segl".

Der har altid stået stor diskussion om, hvad byvåbnet skulle forestille, ligesom der har været tvivl om dets betydning. Ernst Verwohlt, gik i sin tid i en artikel i "Heraldisk Tidsskrift" i rette med opfattelsen af Roskilde som "Rosenkilde", et navn, man har udledt af nogle kugler og ringe på et byvåben fra 1384. Man troede at kuglerne og ringene skulle forestille roser. Verwohlt mener

derimod, at navnet skal fortolkes i to led, som Roir (på islandsk Hroarr), hvilket betyder hest, og Kælda, som en kilde. I 1134 omtales Roskilde da også som Roiskelldu – Hestekilde.

En hollandsk heraldiker mente, at mange af de ørne, som findes i heraldiken, i middelalderen blev opfattet som høge eller falke. Det gælder således den tyske ørn. Roskildes ørn kan også udmærket være en høg – en tanke, der leder hen på teorien om, at Roskildes forgænger var den gamle handelsplads Høgekøbing, som måske lå ved det nuværende Højby, men den kan for den sags skyld lige så godt have ligget i Skåne eller på Møn.

I skjoldet ses endvidere glarmesterinsignierne, en blyskærekniv og en glarmesterdiamant. Over skjoldet er anbragt en borgerhjelme, der absolut ikke må forveksles med en adelshjelme. Borgerhjelmen har ingen form for udsmykning, mens en adelshjelme har såkaldte traller, det vil sige gitterværk, der går ned foran ansigtet. Hjelmeklædet bliver trykket ned over hjelmen af en hjelmekrans.

- aj.

*

Efterskrift:

I dag hænger skiverne for de nulevende fuglekonger i Restaurant Håndværkeren, mens de afdøde fuglekongers skiver er deponeret på Roskilde Museum. Cai Christensens skive indgår desværre ikke i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde Fugleskydningsselskab. Skiven ligger i museets arkiv..

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 7. juli 1973 og den 10. december 2011